

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 27/2015. (VII. 21.) AB HATÁROZATA

a 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapításáról és folyamatban lévő ügyben történő alkalmazhatóságának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének, valamint nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Lenkovic Barnabás, dr. Pokol Béla és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és” szövegrésze alaptörvény-ellenes volt.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és” szövegrésze a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő 9.K.32.048/2014/13. számú ügyben nem alkalmazható.
3. Az Alkotmánybíróság az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Indokolás

I.

- [1] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírása a 9.K.32.048/2014/13-I. számú végzésével az előtte folyamatban lévő, névváltoztatási kérelem tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló per tárgyalását felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványt terjesztett elő. Az indítványozó bíró az előtte folyamatban lévő eljárásban alkalmazott – időközben hatályon kívül helyezett – az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. (a továbbiakban: Atvr.) 27/A. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte, valamint, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozó bíró előtt folyamatban lévő ügyben, illetve általános jelleggel sem alkalmazható. Kérte továbbá a jelenleg hatályos, az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (a továbbiakban: Atv.) 44. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását is, tekintettel arra, hogy az szó szerint megegyezik az Atvr. támadott rendelkezésével.
- [2] Az indítványozó bíró az előtte folyamatban lévő ügygel kapcsolatosan a következőket fejtette ki. A felperes 2014 februárjában névváltoztatási kérelmet terjesztett elő. A felperes ebben az iránt terjesztett elő kérelmet, hogy vezetékneve kötőjel nélkül kerüljön anyakönyvezésre, továbbá keresztnéve megváltoztatását – utóneve második tagjának törlését – is kérte. Kérelme indokolásaként előadta, hogy családneve régi magyar kettős családi név, amely a magyar helyesírás szabályai szerint kötőjel nélkül írandó. Ennek megfelelően anyakönyvezték felmenőit és bátyját, valamint ezt a családnevet viselő, 1955 előtt született oldalági rokonait is, míg a felperest a születésekor hatályos szabályozás alapján – apjától és bátyjától eltérően – kötőjellel. Kifejtette azt is, hogy már többször – 2002-ben és 2013-ban – terjesztett elő névváltoztatás iránti kérelmet azért, hogy családi neve felmenőinek és a magyar helyesírás szabályainak megfelelően kötőjel nélkül írottként kerüljön anyakönyvezésre. Kérelmét 2002-ben – előadása szerint – azzal az indokolással utasították el, hogy arra nincs lehetőség az anyakönyvezésről szóló 1952. évi 19. tvr., a 10/1955. (TK. 42.) BM utasítás, az Atvr. és az Atvr. módosításáról szóló 2002. évi XLV. törvény alapján. Az ügyben másodfokon eljáró közigazgatási hivatal pedig arra hivatkozott, hogy a jogalkotó a 10/1955. BM utasítást

– változatlan tartalommal – emelte be az Atvr.-be. 2013-ban ismételt elutasították kérelmét. Mindezek mellett a felperes ismertette családi nevük eredetét kérelme indokolásaként. Jelen kérelmében is hivatkozott az Atvr. 27. § (2) bekezdésére, miszerint a név anyakönyvezésénél a magyar helyesírás szabályai az irányadók. Ehhez csatolta a magyar helyesírás szabályainak 158. pontját, amely az összetett családnevek írásmódjáról rendelkezik. A felperes hivatkozott az 58/2001. (XII. 7.) AB határozatra (ABH 2001, 527.; a továbbiakban: Abh.), mivel szerinte az Atvr. 27/A. § (2) bekezdése ez alapján alkotmányosértő. Második utónéve törlése iránti kérelme indokolásaként előadta, hogy azt nem használja.

- [3] Az anyakönyvi ügyekért az eljárás idején felelős közigazgatási és igazságügyi miniszter hiánypótlásra hívta fel a felperest, mivel álláspontja szerint a felperes nem indokolta a névváltoztatás iránti kérelmét. A felperes nyilatkozatában megismételte az eredeti kérelemben előadottakat. A közigazgatási és igazságügyi miniszter 2014. április 3. napján kelt N-433-826/4/2014. számú határozatával (a továbbiakban: közigazgatási határozat) a felperes névváltoztatás iránti kérelmét – mind a családi, mind az utónév tekintetében – elutasította. Indokolását arra alapozta, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdése nem teszi lehetővé, hogy a felperes nevének megváltoztatása a magyar helyesírás szabályai szerint történjék.
- [4] A felperes a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérte, az eredeti kérelmében szereplő indokok alapján, valamint kérte az Abh.-ban foglaltak figyelembe vételét.
- [5] Az indítványozó bíró szerint a támadott jogszabályi rendelkezések az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1)–(2) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését sértik. Kérte továbbá nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítását is az indítványozó bíró az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én, Rómában kelt Egyezményt és nyolc jegyzőkönyvét kihirdető 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: EJE) 8. cikke alapján.
- [6] Az indítványozó bíró álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezések a névviseléshez való jogot korlátozzák. Figyelemmel ugyanis az Abh.-ban foglaltakra: a régi magyar kettős családi név írásmódja az emberi méltósághoz és az önazonossághoz való joga részét képezi és így alapjogi védelem alatt áll. A jogalkotó döntése következtében kötőjellel anyakönyvezett kettős családi név ugyanis új vezetéknevet keletkeztet. A vezetéknev régi hagyományos írásmód szerinti (kötőjel nélküli) anyakönyvezésének a tilalma nem tekinthető olyan korlátozásnak, amelynek ésszerű alkotmányos indoka van.

Az állami nyilvántartások egységességéhez fűződő, valamint a vezetéknevek keresztnevektől való megkülönböztethetőségéhez fűződő közérdek ugyanis nem indokolja azt, hogy a kettős vezetéknev csak kötőjellel anyakönyvezhető. Ez a szabály nem alkalmas arra sem, hogy a felperes és családja közötti rokoni kapcsolatot kifejezze. A korlátozás mértéke tehát az elérni kívánt céllal nem áll arányban, így aránytalan érdeksérelmet okoz, és egyúttal diszkriminatív is. A jogalkotó bizonyos esetekben lehetővé tette a méltányossági jogkörben történő engedélyezés lehetőségét, például magyartalanul képzett név, történelmi név, régies írásmóddal írott családi név esetén. A kéttagú családi név kötőjel nélküli írásának lehetőségét azonban még méltányosság alapján sem tette és teszi lehetővé (mint ahogy a kettőnél több tagú családi név esetében sincs erre lehetőség) az Atvr. 28. § (6) bekezdése, illetve Atv. 49. § (5) bekezdése alapján.

- [7] A támadott rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközése kapcsán az indítványozó bíró hivatkozott a *Daróczy kontra Magyarország* ügyre [EJEB (44378/05), 2008. július. 1.]. A bíró kiemelte, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata értelmében az államok ugyan széles mérlegelési mozgásteret élveznek a nevek szabályozásában, nem hagyhatják ugyanakkor figyelmen kívül azok fontosságát a magánszemélyek életében, mivel a név az önazonosítás és az önmeghatározás központi eleme. Az EJEE 8. cikkét sérti, ha egy magánszemélynek a névhasználathoz vagy neve megváltoztatásához való jogát igazolt és releváns indok nélkül korlátozza az állam.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott rendelkezései:

„Q cikk (1) Magyarország a béke és a biztonság megteremtése és megőrzése, valamint az emberiség fenntartható fejlődése érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával.

(2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

[9] 2. Az Atvr. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„27/A. § (2) A családi név egy- vagy kéttagú. A kéttagú családi név tagjait kötőjel köti össze.”

„30. § (3) Az anyakönyvvezetőnek a kéttagú születési családi név és a házassági név családi nevekből képzett részét kötőjellel összekapcsolva kell anyakönyveznie.”

[10] 3. Az Atv. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„44. § (2) A születési családi név egy- vagy kéttagú. A kéttagú családi név tagjait kötőjel köti össze.”

III.

- [11] Az indítvány az alábbiak szerint részben megalapozott.
- [12] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.
- [13] Az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügy tárgya egy közigazgatási határozat, amelynek bírósági felülvizsgálatára a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) XX. fejezete irányadó. A Pp. 339/A. §-a alapján a bíróság a közigazgatási határozatot a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. A közigazgatási határozat meghozatalára 2014. április 3-án került sor, így az ekkor hatályos jogszabályt kell a bíróságnak alkalmaznia. Ez egyúttal meghatározza a bírói kezdeményezésben támadható jogszabályt is.
- [14] Az ügyben eljáró bíró két jogszabályt jelölt meg a bírói kezdeményezésben: az Atvr.-t és az Atv.-t. Az Atv. 2010. január 8-án került kihirdetésre. Az Atv. – kihirdetésekor hatályos – 97. §-a szerint a törvény 2011. január 1-jén lép hatályba, a 100. § (1) bekezdés *a*) pontja pedig egyúttal az Atvr. hatályon kívül helyezéséről rendelkezett.
- [15] Ugyanakkor a jogalkotó ezt követően többször is módosította az Atv. hatálybalépésének határidejét. Elsőként a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2010. évi XLII. törvénnyel összefüggésben szükséges törvénymódosításokról és egyes iparjogvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CXLVIII. törvény 257–258. §-a rendelkezett az Atv. hatálybalépésének elhalasztásáról. Ez a törvény 2010. december 31-én lépett hatályba, és 2011. január 1. helyett az Atv. 2012. január 1-jén történő hatálybalépéséről rendelkezett.
- [16] Ezt követően az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény 351–353. §-a rendelkezett az Atv. hatálybalépésének új határidejéről. Ez a törvény 2011. december 31-én lépett hatályba,

s úgy rendelkezett, hogy az Atv. 2012. január 1-je helyett 2013. január 1-jén lép hatályba.

- [17] Ezután az új hatálybalépést megállapító rendelkezés 2012. december 31-én lépett hatályba: az egyes törvényeknek a Magyar Egyszerűsítési Programmal és a területfejlesztéssel összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CCVII. törvény 84. §-a módosította az Atv. hatálybalépésének határidejét. Eszerint az Atv. 2013. január 1-je helyett 2014. január 1-jén lép hatályba.
- [18] Végül – a 2013 júniusában kihirdetett – az egyes törvényeknek az elektronikus anyakönyv kialakításával összefüggésben szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXVI. törvény 117. §-a, 119. § (3) bekezdése, valamint 120. §-a rendelkezett az Atv. hatálybalépésének új határidejéről és az ezzel összefüggésben szükséges átmeneti szabályokról. Eszerint a törvény szerint az Atv. 2014. július 1-jén lép hatályba, s az Atvr. ezzel egyidejűleg hatályát veszti.
- [19] Mindezek alapján megállapítható, hogy a bírósági felülvizsgálat tárgyát képező közigazgatási határozat meghozatala idején, vagyis 2014. április 3-án, az Atvr. volt hatályban, így az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést erre tekintettel bírálta el.
- [20] Az Abtv. 41. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt a konkrét esetben még alkalmazni kellene. Ez a feltétel az ügyben teljesül, hiszen a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírāja a 9.K.32.048/2014/13. számon folyamatban lévő ügyben a már hatályban nem lévő Atvr. – az indítványozó bíró szerint alaptörvény-ellenes – rendelkezését kell alkalmazni. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárását a már nem hatályos Atvr. támadott rendelkezése tekintetében folytatta le.
- [21] Emellett az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a hatálybalépés határidejének módosítása legtöbb esetben egy nappal az előtt történt, hogy a korábbi törvényi rendelkezés szerint az Atv. hatályba lépett volna. Vagyis – három esetben is – a hatálybalépés előtt egy nappal „halasztotta el” a törvényalkotó az Atv. hatálybalépését. Indítvány hiányában azonban ennek alkotmányosságát az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság korábban több határozatában is foglalkozott a névhez való jog bizonyos elemeivel.
- [23] Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel úgy foglalt állást, hogy „az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi

határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ennek fényében az Alkotmánybíróság áttekintette a kérdéskört érintő korábbi gyakorlatát, és a konkrét ügy kapcsán összevetette az alapul szolgáló alaptörvényi, illetve alkotmányi rendelkezéseket, ami alapján megállapította, hogy nincs akadálya a korábbiakban kialakult és idevágó gyakorlat megfelelő alkalmazásának.

- [24] 2.1. Átfogóan az Abh. foglalkozott a névhez való joggal, illetve annak részeként a névviseléshez, névváltoztatáshoz való joggal. Az Abh. megállapította, hogy a névhez való jog mint az ember önazonosságának kifejezésére szolgáló megnevezéshez való jog abszolút szerkezetű alapjog, vagyis az állam által nem korlátozható. Ahogy az Abh. fogalmazott: „[a] saját névhez való jog csak a jog teljességével van fogalmi azonosságban, tehát a maga egészében »lényeges tartalom«, s ilyenként nem korlátozható, vagyis elidegeníthetetlen, érinthetetlen jog, amely felett az állam nem rendelkezhet. Minden embernek kell, hogy legyen saját neve és ez a név nem helyettesíthető sem számmal, sem kóddal, sem egyéb szimbólummal. A saját név a személy identitásának egyik – mégpedig alapvető – meghatározója, amely azonosítását, egyúttal másoktól való megkülönböztetését is szolgálja, ezért a személy individualitásának egyedi, helyettesíthetetlen voltának egyik kifejezője. [...] Ugyanilyen megítélést és védelmet kaphat a saját név viseléséhez való jog is, amely a saját névhez való jognak kifelé, mások felé való megjelenítése. Tartalmát tekintve azt fejezi ki, hogy a meglévő – állam által regisztrált – neve senkitől sem vehető el, s az állam az érintett beleegyezése nélkül a nevet nem is változtathatja meg. Vagyis a saját név viselésének a joga is korlátozhatatlan alapvető jog.” (ABH, 2001, 527, 542.)
- [25] Az Abh. a névnek azon funkciója mellett, hogy az az egyén individualitásának kifejezője, hangsúlyozta annak társadalmi-történeti-kulturális kötöttségét. Eszerint a név formai és tartalmi értelemben is tradíció-kötött. Formai értelemben annyiban, amennyiben a név családi és utónév összetételből áll, nem csak az egyikből vagy a másikból. Tartalmi értelemben azért, mert a családi név a felmenők által viselt családi név lehet, ezáltal a családi név egy adott családhoz tartozást hivatott kifejezni. Az utónevek körét pedig a hagyomány

és a nyelvtudomány jelöli ki. E kötöttségek éppúgy korlátját képezik a nevek anyakönyvezése állami szabályozásának, mint a névjog részjogosítványai állampolgárok általi gyakorlásának.

- [26] Ahogy a névjog „az egyén saját névhez való joga” értelmében véve abszolút szerkezetű, vagyis korlátozhatatlan, az emberi méltósághoz fűződő alapjog, ugyanez nem vonatkozik a névjog egyes részjogosítványaira. Ezek közül az Abh. a névviselés, névváltoztatás és névmódosítás jogát nevesítette (utalva arra, hogy e felsorolást nem tekinti taxatívnak). Ezen részjogosítványok esetében a korlátozásra az Abh. szerint a szükségesség-arányosság alapjogi tesztje alkalmazandó.

„Nem jár tehát el alkotmányellenesen az állam akkor, ha a feltételek és korlátok meghatározása során ez utóbbi körben (azaz a névválasztás és a névváltoztatás tekintetében) külön kezeli a családi és az utóneveket, s a közérdekűsége tekintettel abból indul ki, hogy a családi nevek felett a név viselője sem rendelkezik olyan szabadon, mint például az utónevekkel. A családi név választásánál és a névváltoztatásnál, névmódosításnál például nem szükségszerű és aránytalan (végső soron emberi méltóságot sértő) az olyan állami szabályozás, amely elutasítja a kérelmező (akár tetszőleges számú) névváltoztatási, névmódosítási kérelmét. Az állam e korlátozása nyilvánvalóan azt a közérdeket fejezi ki, hogy a tetszőlegesen szabad számú, teljesen a magánszemély uralma alatt álló családi név választása, változtatása és módosítása ne vezethessen el addig, hogy valaki kibújhasson kötelezettségeinek a teljesítése alól (pl. eltűnjön az adósnévjegyzékről), illetőleg bűnügyi nyilvántartásban szereplő személy esetében reálisan számolni kelljen eljárási-azonosítási nehézségekkel.” (ABH 2001, 527, 549–550.)

- [27] Az Abh. mindezek alapján megsemmisítette – többek között – az Atvr. végrehajtási rendeletének [az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 2/1982. (VIII. 14.) MT–TH rendelkezés (a továbbiakban: Atvr. Vhr.)] azon rendelkezését [48. § (3) bekezdését], amely a megkülönböztető betűjel anyakönyvezésénél előírta, hogy azt a családi nevet megelőzően nagybetűvel kell bejegyezni és ponttal elkülöníteni a családi névtől. Az Abh. szerint – a magasabb szintű jogszabállyal való ellentétén túlmenően – azért alkotmányellenes ez a rendelkezés, mert sérti az alapjogi védelmet élvező családi nevet. A megsemmisített jogszabályi rendelkezés „következménye adott esetben a névviselési jog alkotmányellenes korlátozása lett, mivel továbbhatásában azoknak a neveknek a megváltoztatásával is együtt járt, amelyeknél a megkülönböztetés a felmenőket illetően korábban, iratokkal igazolhatóan a családi név után került anyakönyvezésre. A betűjelzés sorrendi megállapításával a vizsgált esetben

a kérelmező számára teljesen idegen, nem is a családját és őt magát azonosító név jött létre. A más sorrend új nevet keletkeztetett, amely már nem képes arra sem, hogy a felmenőkkel való kapcsolatot érzékeltesse. A vizsgált esetben az Atvr. és az Atvr. Vhr. közötti ütközés eredményeként az indítványozótól gyakorlatilag a saját nevét – annak beleegyezése nélkül – elvették, és az állam őt arra kényszerítette, hogy az ő általa meghatározott nevet viselje. Márpedig a saját névhez és annak viseléséhez minden embernek joga van: az, mint az önazonossághoz való jog alapvető jog, a születéssel keletkező elidegeníthetetlen emberi jog, amely az állam által elvonhatatlan és – lényeges tartalmát tekintve – korlátozhatatlan. A jelen esetben viszont az állam a regisztrálandó tény lényeges tartalmát maga határozta meg.” (ABH 2001, 527, 553.)

[28] 2.2. Az Abh.-t követően a 1231/E/2007. AB határozat (ABH 2009, 2249.) a kettős állampolgárok névváltoztatási jogával foglalkozott. Az indítványozó mulasztásban megnyilvánuló alkotmány sértés megállapítását kérte amiatt, hogy a kettős állampolgárokra nézve a jogalkotó a névváltoztatást nem szabályozta. Az indítványozó kanadai-magyar kettős állampolgárként a kanadai állampolgárság megszerzése után a kanadai jog alapján felvette a „von” előnevet. Ezt a névváltoztatást a magyar szabályozás alapján – az akkor hatályos Atvr. 27. § (2) bekezdése alapján – kötőjellel anyakönyvezték, mint kéttagú családi nevet. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nem áll fenn mulasztásban megnyilvánuló alkotmány sértés az indítványozó által hivatkozott okból, ugyanis a magyar hatóságoknak névváltoztatás esetén a magyar jogszabályok – vagyis az Atvr. – alapján kell eljárniuk, ha az érintett személyes joga a magyar. Kettős állampolgár esetében, ha az egyik állampolgárság a magyar, a magyar szabályok irányadók a névváltoztatás esetén. Ha tehát az érintett névváltoztatás útján felvett családi neve kettős, azt kötőjellel kell anyakönyvezní. Utalt ez a határozat végül arra, hogy névváltoztatás esetén lehetőség van méltányossági jogkör gyakorlására, ám ez a „von” előtagra nem alkalmazható, emellett a magyar jog a nemesi címek viselését is kizárja. Így annak anyakönyvezésére csak kötőjellel van lehetőség.

[29] 2.3. A 988/B/2009. AB határozat (ABH 2011, 2037.) a nemesi címek viselésének (anyakönyvezésének) kérdésével foglalkozott és – figyelemmel az Abh.-ban foglaltakra – megállapította: a saját név viseléséhez való jogba nem tartozik bele a nemesi előnév és cím viselésének joga. A saját név viselésének joga a családi és utónévből álló saját nevet védi, amelynek nem része a nemesi előnév és cím, így az (abszolút szerkezetű) alapjogi védelem sem terjed ki rá.

E védelem azért sem terjed ki a nemesi előnévre és címre, mert ahhoz olyan többletjogok kapcsolódtak, amelyek az egyenlő emberi méltóságot sértenék. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem tartotta alkotmány sértőnek a nemesi előnevek és címek anyakönyvezésének törvényhozó általi kizárását.

- [30] 3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban áttekintette a hatályos kettős családi névre vonatkozó magyar szabályozás kialakulását.
- [31] Az állami anyakönyvezést Magyarországon először az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. törvénycikk rendelte el. Innentől fogva kronológiai sorrendben, három külön (születési, házassági és halotti) anyakönyvben történt az anyakönyvezés. A születési nevet illetően az anyakönyvvezető a gyermek utónevét, valamint a szülőknek (törvénytelen gyermek esetén: anyjának) családi és utónevét kellett bejegyeznie, vagyis a születési anyakönyvben eredetileg nem szerepelt a gyermek családi neve. Ez volt a szabályozás 1953. január 1-jéig.
- [32] A jegyzőkönyvi mintájú anyakönyvezés helyett a rovatok szerinti („rovatos mintájú”) anyakönyvezés 1907. január 1-től vette kezdetét. (Ennek jogszabályi alapját az állami anyakönyvekről szóló 1894:XXXIII. tc. módosításáról szóló 1904:XXXVI. tc., és az annak hatálybalépését elrendelő 118339/1906. BM számú rendelet, valamint az 1904:XXXVI. tc. életbelépésével kapcsolatos intézkedésekről szóló 118340/1906. BM számú körrendelet 4. pontja, végül a 80000/1906. BM számú rendelet teremtették meg. A rendeletek a Belügyi Közlöny 1906. évi 48. számában és annak mellékletében jelentek meg.) A gyakorlatban azonban ez azt jelentette, hogy a szülő családi és utóneve egy rovatban került az anyakönyvbe bejegyzésre, ami egyes két- vagy többtagú családi és utónevek esetében értelmezési problémát vethetett fel.
- [33] Az anyakönyvi nyilvántartás átfogó átalakítására 1952-ben került sor. Ekkor négy új norma született az anyakönyvi nyilvántartást érintően: a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény, az annak hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1952. évi 23. tvr., az anyakönyvekről szóló 1952. évi 19. tvr., végül az anyakönyvek vezetéséről és a házasságkötési eljárásról szóló 9/1952. BM utasítás (a továbbiakban: Utasítás). Az anyakönyvvezetés és az anyakönyvi eljárás részletes szabályait az Utasítás tartalmazta. Eszerint 1953. január 1-jétől külön rovatba kell bejegyezni a családi és az utónevet, s ugyanezt a formátumot követi az anyakönyv alapján kiállított születési anyakönyvi kivonat is (ld. Utasítás Melléklet 2. számú minta 12. számú példa). Ugyanakkor ezzel egyidejűleg az Utasítás 39. § (6) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a kéttagú családi nevet – függetlenül attól, hogy azt az adott család tradicionálisan hogyan írta – kötőjellel kell anyakönyvezni. A szabályozás

indoka elvileg az volt, hogy ezáltal lehet egyértelműen megkülönböztetni a családi nevet az utónévtől. (Megjegyzendő, hogy az Utasítás rendelkezett arról is, hogy a családi név legfeljebb kéttagú lehet, valamint arról is, hogy a megkülönböztető betűjelet a továbbiakban nem lehet anyakönyvezni.

- [34] E szabály következménye az lett, hogy – elvileg – regisztrációs indokkal a jogalkotó egyazon családon belül eltérő családi neveket hozott létre.
- [35] A születési név – konkrétan a kéttagú családi név – anyakönyvezésére vonatkozó későbbi jogszabályok az Utasításban foglaltakat vették át, tekintet nélkül arra, hogy a családi név és az utónév elkülönítése a külön rovatba történő anyakönyvezés révén már akkor megoldódott, amikor az Utasítás elrendelte a kéttagú családi nevek kötőjeles anyakönyvezését. A jelenleg hatályos Atv. is eszerint szabályozza – a születési és a házassági nevek esetében egyaránt – a kéttagú családi nevek anyakönyvezését.
- [36] 4. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban áttekintette az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket. E tekintetben a közigazgatási határozat meghozatalának időpontja az irányadó, vagyis 2014. április 3-a.
- [37] Az Atvr. 27. § (2) bekezdése – az Atvr. módosításáról szóló 2002. évi XLV. törvénnyel történt módosítását követően – úgy rendelkezett, hogy a név anyakönyvezésénél a magyar helyesírás szabályai az irányadók. Ez a szabály valamennyi, a névre vonatkozó eljárástípusban érvényesült az Atvr. alapján. A születési névre vonatkozó szabályokat a közigazgatási határozat meghozatalakor az Atvr. 27/A. § tartalmazta. A születési név megváltoztatásáról a közigazgatási határozat meghozatalakor az Atvr. 28–28/B. §-a rendelkezett. Az Atvr. 28. § (6) bekezdése különös méltánylást érdemlő körülmények esetében lehetővé tette azt, hogy a hatóság a magyar hagyományoktól eltérő hangzású, magyartalanul képzett név, történelmi név, régies írásmóddal írott családi név felvételét engedélyezze a névváltoztatási eljárás keretében.
- [38] Emellett a név anyakönyvezését illetően az Atvr. – ugyanezen időpontban hatályos – 30–30/B. §-a tartalmazott rendelkezéseket. Ez utóbbi jogszabályi rendelkezések közül a jelen ügy vonatkozásában az Atvr. 30. § (3) bekezdése bír jelentőséggel, amely szerint az anyakönyvvezetőnek a kéttagú családi nevet, valamint házassági név esetén a családi nevekből képzett (kéttagú) részét kötőjellel kell anyakönyveznie.
- [39] Mindezek alapján megállapítható, hogy az Atvr. szabályozási rendszerében a születési név anyakönyvezése és annak megváltoztatása esetén főszabályként a magyar helyesírás szabályai voltak az irányadók. Ez alól kivételt teremtett a születési név tekintetében az Atvr. 27/A. § (2) bekezdésének második mondata azzal,

hogy a többes családi nevek hagyományos írásmódjától eltérően azok kötelező kötőjellel történő anyakönyvezéséről rendelkezett, valamint névváltoztatás esetén az Atvr. 28. § (6) bekezdése, amely különös méltányosságot érdemlő okból megengedte az eltérést a magyar helyesírás szabályaitól.

- [40] A kéttagú családi név kizárólag kötőjellel volt anyakönyvezhető, függetlenül attól, hogy születési név anyakönyvezéséről, vagy annak megváltoztatásáról volt szó. Ez következik az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondatából, valamint az Atvr. 30. § (3) bekezdéséből. Vagyis a kéttagú családi név még különös méltánylást érdemlő esetben névváltoztatás útján sem volt anyakönyvezhető kötőjel nélkül, ezt ugyanis egyértelműen kizárta az Atvr. 30. § (3) bekezdése. Vagyis a kéttagú családi név kötőjeles anyakönyvezésre vonatkozó szabályai olyan kógens szabályokként kerültek meghatározásra az Atvr.-ben, amelyek még méltányosság alapján sem engedtek kivételt, illetve attól függetlenül voltak alkalmazandók, hogy a magyar helyesírás szabályai alapján az adott családi név kötőjel nélkül volna írható (ld. ún. jelzős családi név).
- [41] 5. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata sérti-e a névviseléshez és névváltoztatáshoz való jogot – figyelemmel az Abh.-ban foglaltakra.
- [42] Az Abh.-ban kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza, hogy a névviselés és a névváltoztatás szabályainak meghatározásánál az állam feladata elsősorban a regisztráció. A családi nevek névváltoztatási szabályainak kialakításában a jogalkotónak nagyobb mozgásteret van a közérdekre tekintettel: ezért nem alkotmányosértő, ha az egyén nem rendelkezik korlátlanul családi neve felett (elsősorban a névváltoztatás számát és gyakoriságát illetően).
- [43] Más megítélés alá esik azonban az az eset, ha az érintett személy családi neve a jogalkotó döntése folytán tér el a felmenői által viselt családi névtől. Erre tekintettel semmisítette meg az Abh. a megkülönböztető betűjelzés anyakönyvezésére vonatkozó azon szabályt, hogy az csak a családi név előtt álló betűjelként anyakönyvezhető akkor is, ha a családban a felmenők bizonyíthatóan nem a családi név előtt használták a megkülönböztető betűjelzést. Ezáltal ugyanis a jogalkotó maga hoz létre az egyén számára a családjától eltérő, attól idegen családi nevet.
- [44] Ugyanez állapítható meg a kéttagú családi nevek kötőjellel történő anyakönyvezése esetén. Ebben az esetben is a jogalkotó hozta létre azt a helyzetet, hogy egy olyan családi nevet, amelyet az adott családban a felmenők kötőjel nélkül használtak kötőjellel kellett anyakönyvezni. A jelen ügyben a névváltoztatási

kérelem épp arra irányul, hogy az érintett személy a felmenői által viselt családi nevet „visszakaphassa”, viselhesse, amely épp a jogalkotó döntése folytán torzult.

- [45] Az Atvr. 27/A. § (2) bekezdésben foglalt korlátozó rendelkezés, amely szerint a kéttagú családi név kizárólag kötőjellel anyakönyvezhető, a névvitelés és a névváltoztatási jog tekintetében is a névhez való jogot korlátozó szabály. E korlátozás csak akkor minősül alkotmányosnak, ha az szükséges és arányos. A kettős családi név kötőjellel történő kötelező és kivételt nem engedő összekapcsolása nem indokolható a regisztráció egyértelműségével, hiszen az anyakönyvben 1953. január 1-je óta technikailag is elkülönül a családi név és az utónév anyakönyvezése, így azok nem keverhetők össze. Úgyis indokolható a közérdekekkel, hogy a család felmenői által hagyományosan kötőjel nélkül írt kettős családi nevet a jogalkotó döntése folytán csak kötőjellel lehet anyakönyvezni, és ez még névváltoztatás útján sem módosítható (még különös méltányosság keretében sem). Így nincs olyan alkotmányosan elfogadható cél, amely miatt ez a korlátozás szükségesnek minősíthető.
- [46] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata az Alaptörvény II. cikkével ellentétes volt.
- [47] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés alkotmányellenességét az Alaptörvény II. cikkével való ellentéte alapján megállapította, az indítványban felvetett egyéb szempontok szerinti alkotmányossági vizsgálatot – gyakorlatának megfelelően – nem folytatta le.
- [48] 6. Az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy a támadott jogszabályi rendelkezésen kívül a név anyakönyvezésére vonatkozó szabályok (Atvr. 30. §) a névváltoztatás anyakönyvi bejegyzésének akadályát képeznék. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alaptörvény-ellenesség megállapítása joghatásának érvényesülése érdekében szükséges – figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésére – szoros összefüggés alapján az Atvr. 30. § (3) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata is. E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Atvr. 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és” szövegrésze a fentiekben kifejtett indokok szerint szintén sérti az Alaptörvény II. cikkét, ezért az alaptörvény-ellenes volt.
- [49] 7. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése szerint: „ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján semmisít meg egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a megsemmisített jogszabály az Alkotmány-

bíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható.” Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata és 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és” szövegrésze a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő 9.K.32.048/2014/13. számú ügyben nem alkalmazható.

- [50] 8. Az Alkotmánybíróság az Atv. 44. § (2) bekezdés második mondata tekintetében a következőket állapítja meg.
- [51] A Pp. 339/A. §-a alapján a bíróság a közigazgatási határozatot annak meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben a közigazgatási határozat meghozatalakor, vagyis 2014. április 3-án, az Atvr. volt alkalmazandó, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot az időközben hatályát veszített Atvr.-re folytathatja le. Ezért az Alkotmánybíróság az Atv. 44. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést – az Abtv. 64. § d) pontja, valamint az Ügyrend 65. § (1) bekezdése alapján – visszautasította.
- [52] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi a következőket. Az Atv. név anyakönyvezésére vonatkozó szabályai részben eltérnek ugyan az Atvr.-ben foglalt szabályoktól, tartalmát illetően azonban az Atv. születési név anyakönyvezésére, valamint annak megváltoztatására vonatkozó szabályok a kéttagú családi név kötőjellel történő anyakönyvezése tekintetében megegyeznek az Atvr. ide vonatkozó rendelkezéseivel (azzal a különbséggel, hogy az Atv. nem írja elő, hogy a név anyakönyvezésénél a magyar helyesírás szabályai az irányadók).
- [53] Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy 2015. április 27-én a belügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő, amely 2015. július 8-án került kihirdetésre [az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény és a közfoglalkoztatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CXI. törvény]. Ez a törvény – többek között – a kéttagú családi név kötőjellel történő anyakönyvezésének kötelezettségét megszünteti a születési név esetében. Emellett a törvény lehetővé teszi egy egyszerűsített, ún. névkorrekciós eljárás keretében azt, hogy azok, akiknek az 1953. január 1-től hatályba lépett Utasítás következtében a kéttagú családi nevét annak ellenére anyakönyvezték kötőjellel, hogy a felmenői kötőjel nélkül használták, eszerinti újbóli anyakönyvezést kérhessenek.

[54] 9. Az Alkotmánybíróság jelen határozatának Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [55] Egyetértek a határozat rendelkező részével. Ugyanakkor álláspontom szerint a támadott szabályozás alaptörvény-ellenességét nem az Alaptörvény II. cikkével, hanem a VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kellett volna megállapítani.
- [56] Az Alaptörvény VI. cikke – a korábbi alkotmányos szabályozástól eltérően – egyrészesen védi a magánszférajogokat. Ebbe a körbe sorolva a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához, valamint a személyes adatok védelméhez való jogot.
- [57] A magán- és családi élet tiszteletben tartására vonatkozó kifejezett rendelkezés hiánya okán vezette le az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában a névhez való jogot az emberi méltóság védelméből. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a magánszférajogoknak az Alkotmányban nevesített eseteivel [pl. magánlakás sérthetlenségéhez való jog (59. §)] összefüggésben is mindig hangsúlyozta az emberi méltósághoz való joggal fennálló kapcsolatot. Eszerint például „[a] magánlakás sérthetlenségéhez való alapjog az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog alkotó elemeinek egyik, az Alkotmány által nevesítetten biztosított alakzata, amely a magánszféra egyik jelentős

összetevőjének sérthetetlenségét alapozza meg.” (1115/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 551.) Ebből következően nem lehet vitás a hatályos szabályozási környezetben sem, hogy a magánszférajogok az emberi méltósághoz való joggal szoros összefüggésben állnak.

- [58] Ennek ellenére indokoltnak tartottam volna, hogy az Alkotmánybíróság a névhez való jogot ne az emberi méltósághoz való joggal, hanem az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben vizsgálja. Ezáltal ugyanis az Alkotmánybíróság indokolása jobban tudná visszatükrözni az európai emberi jogi dokumentumok, és az azon alapuló emberi jogi bírászkodás eredményeit.
- [59] Ezt azért tartom kiemelt szempontnak, mert az Alkotmánybíróság gyakorlatában az EJEB gyakorlata segítséget nyújt az alkotmányos – Alaptörvényben és nemzetközi egyezményben rögzített – alapjogok értelmezéséhez, tartalmuk és kiterjedésük meghatározásához. „Az Emberi Jogok Európai Egyezményében [...] biztosított jogok jelentéstartalma ugyanis az EJEB egyedi ügyekben hozott döntéseiben testesül meg, amely elősegíti az emberi jogok értelmezésének egységesen érvényesülő felfogását.” {4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [60] Az adott ügyben érintett emberi jog (alapvető jog) egységesen érvényesülő értelmezése miatt tartom szükségesnek annak hangsúlyozását, hogy a névhez való jog a magánszférajogok körébe tartozik. Ez egyértelműen következik az EJEB gyakorlatából.
- [61] Az EJEB álláspontja szerint ugyanis az a tény, hogy ha az állam nem engedélyezi a kérelmező számára, hogy az általa kívánt nevet viselje, beavatkozást jelent a kérelmező magánéletébe. A nevek ugyanis alapvető szerepet játszanak a személyek azonosításában. Az EJEB ugyanakkor széles körben elfogadja, hogy a névváltoztatás lehetőségének jogi korlátozása a közérdek védelmében igazolható, például a pontos népességnyilvántartás, vagy annak érdekében, hogy a személyek azonosításához vagy egy adott név viselőinek családdhoz kötéséhez szükséges eszközök biztosítva legyenek. [*Daróczy kontra Magyarország*, EJEB (44378/05) 2008. július 1.]
- [62] A névhez való jogot az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) is a magánszférajogok körében védi, érvényesítve e körben az EJEB által kialakított védelmi szintet. Ennek keretében az EUB megállapította, hogy valamely személy neve azonosságának és magánéletének alkotóeleme, amelynek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az EJE 8. cikke biztosítja. Bár a hivatkozott dokumentumok kifejezetten nem utalnak a nevekre, valamely személy neve a személyazonosítás és a családdhoz való kötődés eszközeként igenis érinti az adott személy magán- és családi életét (C-92/09 és C-93/09. számú ügy).

- [63] Álláspontom szerint az adott ügyben – az érintett alapvető joggal összefüggésben – fel lehetett volna használni a hivatkozott határozatokban foglalt értelmezéseket, ezáltal elősegítve a névhez való jog egységes értelmezését.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [64] Támogatom a határozat rendelkező részi pontjait és ebben a jogszabályi rendelkezés megsemmisítését, de nem tudom elfogadni ennek a határozat által tartalmazott indokolását, mert ez az emberi méltósághoz való jog túlfeszítését jelenti. Ez alapján hozták létre a korábbi alkotmánybírák a jog nagy részének alkotmányjogiasítását – és ezzel a törvényhozó kompetenciájának nagymértékű szűkítését –, és a jelen esetben az alkotmányos névjogot, illetve az alkotmányos házassági jogot. Ezt a kiterjesztést a polgári jogi névjog alkotmányjogiasítása vonatkozásában már a 988/B/2009. AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolásban elutasítottam, és most sem kívánom ezt elfogadni. Ezzel szemben az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által tartalmazott alapvető jogot a magán- és családi élet tiszteletben tartásához elegendőnek találom ahhoz, hogy a jelen esetben a családi név viselése alaptörvény-ellenes korlátozásának minősítsük az indítványozót a hagyományos családi neve írásának megváltoztatására kötelező jogszabályi rendelkezést. Az Alkotmánybíróság belső vitáiban és eszmecsereiben az utóbbi időben egyre inkább megszilárdult az az álláspont, hogy ha az Alaptörvény tartalmaz egy konkrétabb rendelkezést egy ügyre, akkor elsősorban abból kell levezetni az érvelésünket, és kerülni kell az általános formulákra hivatkozást ezekben az esetekben. Így helyeslem azt, hogy csak akkor hivatkozzunk a jogállam formulájára, ha nincs az ügyre konkrétabb alaptörvényi rendelkezés. Ugyanezen okból ellenzem a konkrétabb tartalommal megfogalmazható alaptörvényi formulák túlfeszítését, például a megaláztatás tilalmát jelentő emberi méltóság sérthetlenségét az itt felhasznált módon túlfeszíteni. Az általános formulákból való kiindulás előnyben részesítése ugyanis elkerülhetetlenül magával hozza, hogy az Alaptörvény konkrétabb rendelkezései lassanként háttérbe szorulnak és elveszítik jelentőségüket. Ez pedig egy fok után az Alaptörvény alkotmánybírák általi újraírását hozza létre, és ez az alkotmányozó hatalom helyére

lépést jelenti. Ezért lehet üdvözölni az Alkotmánybíróságon belül az ezzel szembeforduló álláspontot, és ehhez ragaszkodva kell az ügyre konkrétan illő alaptörvényi rendelkezést, a családi- és magánélet védelmét rögzítő VI. cikket az indokolás alapjává tenni. Párhuzamos indokolásomban ezzel kívántam kiegészíteni az általam máskülönben támogatott határozatot.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

[65] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkóvics Barnabás s. k.,   *Dr. Varga Zs. András s. k.,*
alkotmánybíró   alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/836/2015.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2015. évi 106. számában.

